

«Nadala» dedicada a la llengua

Josep Ruaix i Vinyet

DIVERSOS SUTORS

El català al segle XXI. Un espai de trobada

Fundació Carulla
Barcelona 2018
112 pp.

La Fundació Carulla (que històricament ha tingut altres denominacions) ha publicat la seva cinquanta-dosena «nadala», corresponent a l'any 2018, volum que envia als col·laboradors dels Premis Baldiri Reixac, d'estímul i reconeixement a l'escola catalana. Doncs bé, aquesta vegada el llibre (que, naturalment, va sortir entorn de la festa de Nadal) és dedicat a la nostra llengua, concretament, a diversos aspectes que el català mostra en el present segle XXI.

Després de tres articles introductoris, signats per Nicolau Brossa, president de la Fundació Carulla, per Marta Esteve, directora de la mateixa fundació, i d'Ester Franquesa i Bonet, directora general de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, comença amb l'article titulat «Com es troba el català?», signat per F. Xavier Vila i Moreno i per Avel·lí Flors-Mas, que es resumeix així: «El català té una mala salut de ferro. En una part dels països de parla catalana s'ha convertit en la llengua d'identificació de milers de persones que no la tenien com a llengua inicial. Però això no és així en tot el territori. Cal encara una forta voluntat integradora per consolidar-lo com la llengua de cohesió social de les societats catalanòfones.»

Tot seguit ve l'article titulat «De llengües minoritàries i minoritzades», signat per M. Carme Junyent, que es resumeix així: «Una llengua és un patrimoni, un tresor que alberga el coneixement acumulat pels nostres avantpassats. Pot ser minoritària, i no per això desapareixerà. Però pot ser minoritzada, i, en aquest cas, el seu futur és incert.»

A continuació ve l'article titulat «La supervivència del català: visions oposades, visions contraposades», signat per Raül G. Aranzueque, que es resumeix així: «Els experts discrepen, de manera gairebé antagònica, sobre el futur del català. Coincideixen, però, en el fet que s'han de prendre mesures a favor de la llengua: per millorar-ne la situació i, en tot cas, per salvar-la.»

Acabat ve l'article titulat «Es busca estratègia nacional audiovisual. Globalització i llengües minoritzades», signat per Àlex Gutiérrez, que es resumeix així: «La partida per la supervivència del català es juga al camp del món digital. I en aquest terreny, i ara, és quan el català ha de reaccionar i adaptar-se al nou escenari de futur per revertir les xifres preocupants sobre el seu ús.»

Llavors ve l'article titulat «El català a l'escola o la feina d'en Jafà», signat per David Pujol i Fabrelles i per Anna Gorchs Font. S'hi explica que el fet que avui la llengua catalana sigui present a les escoles del Principat d'una manera oficial és el resultat d'una llarga reivindicació. També s'hi fa una aproximació a la lluita per mantenir el català a les aules dels territoris de parla catalana i a la divulgació

del model lingüístic català. (Això de «la feina d'en Jafà» al·ludeix a la dita «fer la feina d'en Jafà, que fa i desfà». Es veu que Jafà era un jueu resident a Barcelona que tenia a casa seva un altar que, segons les circumstàncies, guarnia d'acord amb la forma cristiana o d'acord amb la forma mosaica.)

Aleshores ve l'article titulat «La doble insularitat de la llengua catalana. La cultura pot dinamitzar una llengua minoritària o minoritzada?», signat per Magí Camps, que es resumeix així: «Per arribar al món el català ha de saltar la barrera del castellà, una llengua interposada entre els parlants i l'exterior. I és en aquest punt on la cultura té un paper crucial, com a eina dinamitzadora de la llengua.»

Després ve l'article titulat «40 anys a favor del català. Polítiques públiques i campanyes del teixit associatiu», signat per Francesc Marco-Palau, que es resumeix així: «Durant les darreres quatre dècades el compromís de la societat civil, juntament amb les polítiques públiques dutes a terme, han recuperat el català i l'han convertit en la llengua comuna i de cohesió social del país.»

Tot seguit ve l'article titulat «Exemples de l'estatut jurídic de les llengües en altres països», signat per Eva Pons, que presenta els casos del Canadà, de Malta, de Finlàndia, de Bèlgica, de la Gran Bretanya, de Suïssa, de Luxemburg i d'Irlanda.

Finalment ve l'article titulat «Reptes de futur del català. La mirada estrangera», signat per Arantza Díez, que es resumeix així: «Parlem amb experts i acadèmics internacionals perquè facin una radiografia de l'estat actual del català després de quaranta anys de democràcia i perquè apuntin els principals reptes de futur. Tots ells han contestat un qüestionari d'onze preguntes. Destaquem les respostes més rellevants.»

Com es veu, aquesta «nadala», molt ben il·lustrada (si bé, en canvi, conté alguns defectes de gramàtica i lèxic, al nostre entendre), ofereix una panoràmica sobre l'estat de la llengua catalana en aquest segle XXI que resulta útil i convida a la reflexió.■